

Fredericia Provsti Lørdag d. 8. februar 2020

Svar fra plancher om "Hvorfor går vi i kirke?"

For at få endnu en chance
For at finde ro og genkendelighed i en broget tid
For at hvile i fællesskabet omkring noget, der er større end mennesket selv
For at høre det, jeg ikke kan sige mig selv
For at finde ro i en stresset hverdag
For at fyldes af noget – man er, hvad man fylder sig med
For at opleve en følelse af Guds nærvær
For at rense ud i følelser og sind
For at takke Gud
Høre dåbstalen
Afhængighed
Livsrytme
Blive løftet af evangeliet
Musik
Forpligtelse (del af MR)
Fællesskab
Styrkelse af tro
Vant til fra barn
Finde ro
Orglet
Fordybelse
Salmerne
Gentagelsen
Vedligeholdelse af tro
Repetition af den åndelige klangbund
Refleksioner og perspektivering
At blive mindet om "det noget udenfor mig selv" (GUD!)
Tanket op til at tjene/leve med Gud
Frirum fra "dagligdagen"
Både tradition og det som giver energi til livet som kristen
At møde tilgivelsen i nadveren og få lov til at begynde på en frisk!
Fællesskab
Musik
Ord
Eftertanke og blive mindet om det gode budskab
Ordet – og nutiden i udlægning, salmerne – også nye
Fællesskabet (høre sammen) og sakramenterne/nadver
Sætte tiden i stå – skabe rum til fordybelse
Bekræftelse af troen – styrke i fællesskabet
Skabe en rodfæstethed i en foranderlig verden
Fred, ro, genkendelighed
Syndsforladelse, identitetsbekræftelse – som Guds barn
Fællesskab -> salmesang
Tradition
Høre en inspirerende prædiken!
Bekræftelse af det guddommelige i hverdagen
Fællesskabet i kirkerummet
Teksterne – minus brevene

Salmerne – musikken
Fællesskabet
For at høre noget jeg ikke kan sige mig selv
Møde Gud
Fordybelse
Jeg har brug for at få et input som kommer et andet sted fra
Ro – fællesskab – musik – prædiken
Fællesskab – nyde musik, prædiken og salmer
Ro og refleksion / fordybelse
Tradition
Pligt
Fællesskabet
Ved særlige livsbegivenheder
Bekræftelse af livssyn
Livsglæden i sang/musik og mødet med det nye
Fællesskab
Genkendelse (ritual/identitet)
Refleksion
Bekræftelse/styrkelse af tro

Hvordan er gudstjenesten et rum, hvor vi møder Gud?

Individuelle tanker skrevet på 58 små Post-it sedler

Højtidelig stemning, lys, blomster, musik, sang, gode ord
Eftertænkksomhed, ro
Nadver, velsignelse, refleksion over dagens tekst
Positiv – opbyggelig, vedvarende
I kirkegængernes trofasthed og reaktion
I tidens intensitet lukkende sig om gudstjenesten
Vi er flere, der kommer i samme ærinde!
Gensidigt møde
Jeg møder Gud, fordi Gud møder mig! I ord og dråber og menneskelighed
Ved at en "anden verden" møder min og udfordrer mine tanker og min måde at være i verden på
Jeg sættes på plads og genoprettes i de forskellige led – bøn, bekendelse, salmer, prædiken og nadver – på hver sin måde – og at det sker i fællesskabet giver Gud en skikkelse
I musikken opbygges jeg
Vi hører hans ord til os og lærer af det om vores eget liv
Vi kan henvende os til ham i bøn
Vi har fred og ro til at tale med Ham og reflektere over livets tildragelser
Mødet med Gud sker i ordet og i musikken
I fællesskabet
I ordet, og i sangen
Nadveren
Hvor der er ro og fred, dørene er lukkede
Nadveren
I salmerne, bønnerne, nadverens brød, vin og ord, stilheden/roen
Gennem ordet, stilheden, sakramenterne, forkyndelsen
Fælles om "møde" og lytte til Jesu ord
I ordene, velsignelsen, stilheden, smilet fra min sidemand på bænken, i mødet med et andet menneske
I troen på, at Han er her – her og nu
At træde ind i kirkerummet, høre læsningerne, høre salmerne, mærke roen, genkendelsen, ordet, prædikenen
I dåben, i nadveren
Når jeg får øjenkontakt med et andet menneske i kirken, når prædiken og salmer taler sammen

I nadveren
I lovsangen
I nadveren
I gennem tekstlæsning, prædiken og salmesang er gudstjenesten en belæring om at færdes med andre mennesker
Stilhed med fordybelse
i bøn, læsningerne, bare det at være i kirken, når jeg ser på billeder/udsmykninger i kirken
I nærværet i altergangen, når der er ro i bønnen, i musikken og i (fælles)salmernes nærvær og fællesskab
Tekster fra Bibel og salmebog, bønner, sakramenter, særlig stemning
Når jeg går til alters
Når der er fællesskab gennem bøn
Stilhed til at hengive/mærke mig til kirkerummet
Jeg møder Gud gennem hans søn Jesus Kristus ved Åndens hjælp. Konkret gennem hans ord til mig
Der er gudsnærvær og tiltale i ordet – dåb – nadver – velsignelse
Helheden
I prædikenen
Tryghed i rammen giver ro til at lytte og være
Læsningerne, refleksion, salmer
Når det bedes for dem, der har det svært
Når vi hører, at Jesus hjalp dem, der havde hjælp behov
Gennem ordet - tekster og forkyndelsen, bønnen, salmerne, nadveren
Salmerne, prædiken
Samvær, fordybelse, bøn
I nadveren, i Ordet og i de mennesker der omgiver mig
Gennem en god formidling af "Ordet", gennem nadver
Når vi går væk fra den fastlåste mekanik og der bliver rum for frihed og hengivelse
Nadveren, tekstlæsningerne, prædiken, bøn
Gennem læsningerne, evangeliet og præstens fortolkning af begge dele
Mest i den kirkelige velsignelse til sidst, nogle gange i prædiken, nogle gange i musik/salmer, nogle gange i lyset udefra
I salmerne, prædiken via præsten, ved nadveren, gennem fællesskabet
Jeg møder Gud i forkyndelsen af evangeliet, jeg møder det i lovsangen, bønne og velsignelsen
Når han tilgiver os ved nadveren
Vi har ro/tid/rum til at tænke på Gud
Tilgivelsen, nadver
Ved at høre om ham i prædiken, bibeltekster og salmetekster
I en stor palet af tiltag mødes vi af Gud: gennem ord i sange/salmer, bønner, sakramenter, rummets andagt, de andre, musik, nærvær og samvær, gennem tradition og fornyelse
Gennem salmerne, gennem ord jeg dybest set ikke forstår men alligevel forstår
Ved overhovedet at være rammesættende for mødet
Bøn, tekster, musik (større end jeg -> åbner sindet), altergang (v. at knæle ned (bøn) -> overgive sig), lystænding (inden og under tjenesten)
Ved indgangsbøn oplever jeg en stemning af mit sind som gør mig parat til at møde Gud

Gruppesamtale – om gudstjenesten (13 grupper)

En gruppe har skrevet øverst:

Overordnet: En gudstjeneste skal være det vindue, Guds lys skal skinne igennem og alle vi medvirkende er "bare" vinduer

❖ Hvad betyder prædikenen for hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?

Prædiken gør nutidig, relevant. Væsentligt at der er en rød tråd! Og et forståeligt sprog!

Præsten må have bibelen i den ene hånd – og nutidighed (i den anden hånd – skulle der måske have stået)

Vigtigt at sproget ikke skaber afstand – og vi modtager lidt forskelligt, når vi hører den samme prædiken!

Ånd/stemning betyder også noget!

Gennem udlægning af ordet ind i nutiden

Gør troen nærværende

En god balance mellem teksten og tiden

Allerede stor frihed på prædikenstolen

Vedkommenhed

Skal motivere os til at tænke på tilværelsen og sammenhæng mellem tro og dagligdagen

Vigtig at troen bliver aktualiseret

Troen bliver konkret og personlig

Nutidigt

Sætter teksten i relation til vores hverdag

Åbner teksten på en måde som jeg ikke har tænkt

En prædiken kan også lede mine tanker et andet sted hen

Livslang repetition af ”det gode liv” og ”ordentlighed”

En hjælp til at forstå teksten – en videreførelse af præstens tanker med teksten for at give en flig af Gud til os. Men mødet kan godt komme i stand til trods for prædikenen. Prædikenen er fortolkende og fastholder os i en dynamisk bevægelse – og ikke død stilstand!

En ny dybde, og en åbning af evangelieteksterne.

Det er akser i gudstjenesten, hvor der helst skal tales ind i min hverdag. Teksternes knaster skal åbnes op, og gøres til nutid og til tro, så det kan bruges. Nogen gange mødes man mere i prædikenen end andre.

Prædikenen er ikke forudsætningen for at møde Gud – omvendt kan prædikenen netop være det sted, hvor man møder Gud.

Vi talte om, at Gud er en konstant, men at Guds billedet er prædikenet forskelligt igennem tiderne.

Prædikenen er for nogle det afgørende sted, hvor Guds billedet bliver formidlet nutidigt

Afgørende at præsten træder til side og giver Gud ”plads”

Prædiken kan være øjenåbner – og være genkendelig i mit liv

Prædiken må gerne være en tiltale til hver enkelt person – hvad siger Jesus direkte til mig

Prædiken må gerne være et udtryk for taknemmelighed

En stemnings-bestemmer / styrer

Et ord, der rammer

Giver nye perspektiver på evangeliet. Håber at få en ny eftertanke. Nyt livsmod til at leve livet. Åbne evangeliet så man kan leve af det i dagligdagen i vores tid. Præsten skal fortolke ordet. Åbne det for os.

Ryste os og provokere os

Det er vigtigt den trækkes ”ned” til dagligdagen

Præstens personlige vidnesbyrd

Det er meget individuelt. For nogle er det ikke i prædikenen, mødet sker – for andre er det mødet med Guds vejledning. Hvor prædikenen bliver livsnær, bliver også Gud nærværende

At give en kobling til den konkrete hverdag. Dvs. relevans og aktualitet. Fastholder opmærksomheden

Når det er godt: At det kommer ned i øjenhøjde – fx også sommetider konkret fysisk ved ikke at stå højt oppe på prædikestolen

Gøre Bibelen troværdig og tage hånd om det, der vækker anstød

❖ Hvad betyder bønner?

Levende samtale

Tryghed i andres/præstens formuleringer, som vi kan tage del i

Uheldig signalværdi, at præsten kan fremstå som en "mellemlid" og at bøn kræver bestemte formuleringer

En åndelig kontakt med et højere væsen, når alt andet ramler. Er med til at skabe ro i sindet og kroppen

Opleves mere som et ritual – noget man gør

En kendt bøn er mere samlende og føles som et møde med Gud

Åbner for det der forkyndes

Vi bliver talt til

Det er givende at bede sammen. Særligt i Fader vor. Der er en styrke i at bede en fast bøn. Man får ord

"forærende". Får sat ord på teksten. Den frie bøn kan let blive meget ens. Godt at bruge særligt Lissners

bønner og andre nye bønner. Åbner vore sanser og ører og afspejler mere nutids situation.

Kobling til Guds rige

Et råb om hjælp og en tak for livet

Og tilgivelsens bøn

Formidlingen af bøn betyder noget for om det bliver til et muligt gudsmøde. Det er en kanal mellem mig og den enkelte (skulle der mon have stået mellem Gud og den enkelte?)

Bøn bliver det fællesskabsstiftende sted.

For andre blev bønner et frirum

Det er menighedens svar i dialogen

I bønner får jeg et blik på hvordan jeg selv er overfor mine medmennesker. Kirkebønner giver mulighed for en variation og en frihed

Ind- og udgangsbøn: Vi gør klar til fællesskabet "jeg bønner". Fællesskab "Vi". Bekendelse. Sætter ord på liv og behov og mangler.

Den direkte henvendelse til Gud. Det stille fællesskab

Skaber fællesskab

Sætter ord på vores svar til Gud. Giver refleksion. Vigtigt med nutidige og forståelige formuleringer

En siger: Jeg forstår ikke bønner - ikke altid ordenen – ikke altid bønnens væsen

Der er mange bønner i en gudstjeneste – nogle står af på de mange bønner

Fadervor er vigtig – på alle sprog – i hele verden

Bøn som samtale

Fadervor som fællesbøn gir fællesskab og favner den døbtte

Det afhænger meget af de sproglige formuleringer

Det betyder noget, at den bedende er med i bønner selv

De alt for forudsigelige remser bør udfoldes

Bøn som markering af den åbne/offentlige samtale med Gud = vi øver os i fællesskab – det gir frimodighed til hverdagsbønner

Kan give tryghed – kan rumme også mig - og bære mig frem for Gud , som den jer er

❖ Hvad betyder bibellæsninger?

Autoriserede! – ikke præstens eller et udvalgs favorit.

De kaster et lys ind over vort liv med hinanden, og giver en mangefacetteret tolkning af vort liv.

GT-læsningen er ofte vanskelig – er den relevant? Lidt guidning i form af tema kan være pædagogisk vigtigt

Evangelieteksten er den vigtige

Epistelteksterne kan med fordel udfoldes

Bibelen som kærlighedsbrev

Det er både en historiebog – og det afgørende grundlag for prædiken, forkyndelse og menneskers liv

Biblen som fundament – ligger på kirkens bord

Skaber forankring i Guds ord. Det er grundlaget for gudstjenesten. Holder præstens kæphest i skak.

Udfordrer både præst og menighed

Tema for dagen

Vi hører grundlaget for vores tro

Vi får noget serveret - Bibelteksterne høres igen

Kunne godt undværes -> kan være uforståeligt. Teksterne i nadverritualet også uforståeligt

Det er en godt ankerpunkt

Fornyelse af sproget kunne hjælpe. Vi skal turde lave om på det

Meget – fingrene væk!!! Også fra GT-tekster. Vi er glade for nye oversættelser

Garant for, at vi oplever forskellige sider af Gud. Værn mod subjektive gudsbilleder / sider af Gud

Nogle møder i GT-læsninger en historisk vs. det levende

Gud er forfatter både i GT og NT. Guds stemme til mennesker

Menneskers mange erfaringer af Guds-mødet er/kan være genkendelig i mit liv

Min hverdag bindes sammen med de bibelske fortællinger gennem kirkeåret

Sproget er for knudret – nogle gange!

Det guddommelige i menneskets historie – styret af Gud

Mangler forklaringer af ikke mindst episteltekster. Vil gerne have sammenhæng mellem NT og GT. Man vil

gerne have en ramme i form af en "overskrift". Det vil gøre det lettere at følge logikken og forstå valget af tekster og salmer mv. Dog behøver ikke alt at forklares

Sætter temaet for gudstjenesten

De er et udtryk for Guds vejledning til os

Hvis de får lov at stå alene, er mødet med Gud ikke tydeligt, men prædikenen hjælper på vej / lukker teksten/mødet op

Måden, den bliver læst op på, kan virke både hindrende og fordrende for mødet med Gud

Ikke ret meget....

Mange bibeltekster er plukket ud af større kontekster (GT og epistel), og kommer ofte til at stå ud af sammenhæng. Uformidlet og svære at forstå, og derfor som noget "der glider hen over hovedet"

❖ Hvad betyder musikken og sangen?

Rigtig meget.....næsten noget af det vigtigste faktisk! -> Fordi præsten ikke er den dominerende

Fællesskab

Meget opløftende og samlende

Vigtigt med salmer, der ikke bliver kirkesangerens solo. Dvs. enten kendte salmer og lette melodier eller tid til at øve de nye

Godt med en kobling mellem sang og prædiken

MEN: Salmerne kan også være fremmedgørende og svære! Derfor kan der være noget vigtigt i at give plads til musikalsk bredde (fx rytmisk)

Alt ☺

Her åbnes der for hele det menneskelige følelsesregister og vi kan opleve både Guds storhed og det dybeste mørke

En "forkert" melodi kan dog også let komme til at lukke af for mødet

Betyder meget!

Musikken når et dybere lag

Salmerne samler prædiken og musik

Genkendelse af de gamle salmer vigtig men en god blanding af nyt og gammelt

Fattigt hvis ikke fællessangen lever. Salmerne bæres af melodierne. Musikken sætter ånden i

gudstjenesten, og bestemmer derfor hvordan ordet høres. Godt med variation med musikken –

orgel/klaver. Præ- og postludium er refleksionstid. Sangen er fællesskab. Vigtigt at menigheden kan synge med. De praktiske ting er vigtige – man synger ordet ind i hjertet. Motetter må ikke overdrives. Kor en del af menigheden

Musik kan være større end ord og åbne sindet

Musikken formidler forholdet Gud/menneske

Nye salmer kan ramme mere nutidigt – genkendeligt

Levende salmetradition
Kommer i kirken for salmernes skyld
Fællesskabsstemningen – både mellem mennesker og Gud
Et stærkt virkemiddel, som ikke taler til hjernen alene. Gud meddeler sig på flere måder.
Musikken skaber rummet
Vigtig del. Gerne nye salmer (månedens salme)
Orglet er blot en tradition vi bærer videre. Vi skal have klaver og rytmisk musik. Vi skal ikke af med orglet.
Men der må gerne være lidt variation en gang imellem
Sangen giver sammenhold. Der er fællesskab i sangen men vi må gerne være kritiske i forhold til hvad vi synger
Vigtigt! Kvalitet er vigtig
Vi har mange gode tekster som perspektiverer troen
Musik og sangen giver glæde
Trosbekendelse synges eller siges kan overvejes!
Hvis man ikke synger er man ude af fællesskabet
Samlende. Fællesskabsdannende. Forkyndende. Skaber sammenhæng mellem ord og musik
Sætter ramme for gudstjenesten
Afspejler søndagens tema og karakter
Salmerne italesætter refleksion og skaber identifikation
Musikken løfter og skaber åbenhed og ”stemning”
Musik og salmer giver fælles udtryk
Det er vigtigt med gode salmer, med gode melodier – salmerne giver også en vigtig fælles stemning – og også en indre ro
Indimellem også variation med kor/solo og engang imellem jazz/rytmisk eller gospel
Kvaliteten af musikken betyder noget
De moderne tekster gør evangeliet dejlig forståeligt
Der er masser af prædiken i
Lovsang sætter os ind i et rum, hvor storheden får sprog
Klaveret bryder en barriere af ”fremmedhed”, som kan være over orglet
Musikalsk vekselvirkning er godt
Meditativ musik kan formidle det samme som stilhed (ex. under bøn)
Musikken løfter og giver højtidsstemning – en fælles oplevelse af levende kunst
Sangen er fællesskabsstiftende og kaster lys over tekst og evangeliet – salmebogskristendom
Salmer skal helst være valgt med respekt for dagens tekster

❖ Hvad betyder rummet?

Både ny og gammel har en stor betydning, og har hver for sig deres styrke!
Stemmer sindet til andagt
Meget. Der må ikke være for meget tingeltangel, der forstyrrer. Det har stor betydning for livets overgange.
Roen i rummet er guld værd. Det er hellig ro. Vores historie med rummet betyder meget.
Det skal være smukt/roligt/stilfuldt. Gudstjenesten kan grundlæggende finde sted alle steder men vigtigt med et rum – det kan være gammelt eller nyt. Vigtigt med lyset i rummet!
Det stemmer til andagt. Giver gudstjenesten karakter
Det skaber minder
Skaber en ramme. Vigtigt! Et led i forkyndelsen
Ja, det gør det
Det har en stor betydning både + og -
Behøver ikke at betyde noget, men fællesskabet. For vi mødes med Gud mange andre steder
Et kirkerum skal afspejle, at vi er klar til at møde Gud. Der skal fx være ryddet/ordentligt / ”fejlet og prydet”

Rummet har betydning, for selv når vi holder gudstjeneste andre steder etablerer vi et liturgisk rum (evt. m. minimums-udstyr: et par foldede hænder/to lys på et par halmballer)
Alt! (Fortrolighed med kirkerummet gennem koncerter(?))
Gammel kirke – følelse af at være et blad på et stort træ
Slægters fodtrin lyder mod os!
En moderne kirke kan være mere fleksibel i indretning og dermed også i oplevelsen af ikke at have den tunge tradition på skuldrene – på godt og ondt. Nye salmer er lettere at synge i en moderne kirke.
I princippet lige meget. Men noget vigtigt med rummet. Rummet stemmer sindet. Virker også meget på ikke-kirke-vante. Rummet skal støtte fordybelse. Godt at fornemme hinanden
Et smukt rum er befordrende for modtageligheden. Et rum, som er rart at være i.
Varme og lys øger lydhørheden
Rummet må ikke blive en forhindring, man skal kunne hvile i det
Der er mange følelser, oplevelser og historie knyttet til rummet
Det bliver "min kirke"
Vi kan møde Gud alle steder, men samtidig oplever vi noget særligt/helligt ved rummet

Kan noget med fordel ændres til det bedre?

Ret vanskeligt at se hvordan ændringer skulle tjene til det bedre for os alle. Vi lægger vægt på genkendeligheden og trygheden i det autoriserede ritual. Højmesse! Der kan eksperimenteres frit til andre gudstjenester. Der skal dog være mulighed for en gang i mellem at holde en "højmesse" med et særligt præg, hvis dette er annonceret.

Mens ordet kommer til os udefra, skal bønnerne kunne være vores. Vi skal kunne være i dem. Salmer og bønner skal kunne gøres til vores. De skal kunne være vores respons. De skal holdes nutidige.
Det er vigtigt at få åbnet gudstjenesten, så den kan deles. Rammen er fin. Må ikke ændres for meget grundet de, der kun kommer sjældent.
Skal både kunne komme anonymt og blive set. Kirkekaffen er vigtig. Her kan man blive set, hvis man ønsker det. "Overhøring" i forbindelse med dåben bør der arbejdes med

Prædiken: minus politik; knyttet til teksten, minus boganmeldelser eller filmanmeldelser, minus underholdning

Bøn: Plads til stilhed i gudstjenesten, minus alt for mange "låste" bønner

Bibellæsning: Enkelte epistellæsninger er for knudrede i sit sprog; afslutning med bibelord

Måske kunne det være en fordel for forståelsen med kun 2 læsninger.

Lade et evangelium være rytmen i et kirkeår

Musik/salmer: Balancen mellem nye/gamle salmer

Nye formuleringer til bønner f.eks. Holger Lissner

Lægmandsprædikener

Prædikenværksted

Præster opfordres til at inddrage pædagogiske elementer (allerede stor frihed på prædikestolen)

Bønner skal være nutidige og forståelige. Må gerne inddrage menigheden – skrives!

Plads til stille bøn

Bibellæsninger: Mere tydeligt hvorfor teksterne er valgt. Evt. udvikle en 3. tekstrække eller sætte øvrige læsninger frit.

Musik/sang: Mulighed for større diversitet. Giv plads

Være bedre til at tage imod "gæsterne" – Man dør ikke af ikke at se, men af ikke at blive set.

Led i liturgien og visse ord bør forklares. Præsten skal tilpasse sig "bibelfremmede", på samme måde som under dåben.

Menigheden skal tale om hvordan man som kirkegænger ta'r ansvar for gudstjenesten. Menighedens blufærdighed overfor fremmede bør brydes

Flere tjenester skal ligge evt. kl. 14 eller 19 – variationer ud over et kirkeår.

Udnyt ressourcerne og kend jeres begrænsninger

Brug menigheden til nadver, læsninger mv. = medinddragelse

1. Brug kirkegængerne mere under gudstjenesten
2. Tag godt/bedre i mod nye/fremmede

Nutidigt sprog i læsninger og nadverritualet uden at vi fjerner det mytiske

Forenkling af udtryk og ord, som vi ikke forstår

Fornyelse af musikken og salmerne

Variation efter kirkeårets temaer og særpræg

Ændre præstekjolen

Ændre krav til hvad en højmesse er -> kalde det gudstjeneste uanset om det er højmesse eller anderledes gudstjeneste. Der skal blot være én gudstjeneste om søndagen. Behøver ikke være en højmesse.

Én udtrykker: Jeg er blevet fremmed for nadveren – og har ikke været der siden konfirmand-altergang – jeg forstår det ikke og føler mig fremmed.

Vigtig udfordring: Vi skal overveje et forenklet nadverritual, som er åbent, inviterende. Og ikke så indforstået som ABC – og som er tilgængeligt for dem, der ikke har været til nadver siden konfirmand-altergang

Den planlagte evangelietekst skal der prædikes over til højmassen

Bønner: Tak for nutidigt sprog men indholdet det samme

Korte perioder med stilhed – under prædikenen – under kirkebøn

Højmassen skal være genkendelig i hele landet

Nutidigt sprog i læsninger og nadverritual

Mulighed for stående sang og sidde ned til læsninger

Læsninger (GT+epistel): mulighed for at der kan gives en kort intro til teksten i forhold til sammenhæng og tema. Evt. læg læser

Styrke de fællesskabsdannende elementer, fælles fadervor og trosbekendelse og også gerne omkring dåbsritualet

Gør gudstjenesten mere klar, ved at skære nogle ting fra, fx bønner, eller en læsning

Et mere nutidigt sprog, både i salmer og liturgiske led

Udnyt friheden til fulde

Udfordring: Hvad kommer organist- og præstemangel til at betyde for fremtidens gudstjenesteliv

Løsne for autorisation fx i forhold til salmebøger, Bibelen 2020 / andre oversættelser

Elementer i gudstjenesten der understreger fællesskabet – fx tegn-handlinger, hilsen

NÆ! Friheden er så stor at det sagtens kan give nye oplevelser

Gennemgå ritualbog for "gamle" ord – skift ud hvis ikke "skadeligt"

En større frihed for MR til at planlægge søndagens gudstjenestetidspunkt i overensstemmelse med sognets livsrytme

Mere nutidig verbal formidling ved ritualerne

Det pragtfulde rum kan bruges mere varieret!

Også kirkens gudstjeneste og rum – hvor der er ro i en urolig verden! (digital / være på)

Variierende former: Refleksionsgudstjeneste (kortere ca. ½ time), meditationsgudstjeneste, taknemmelighedstema!

Overvej antal af læsninger og bønner i gudstjenesten

Gruppesamtale – om dåb (5 grupper)

Hvad betyder det for dig, at du er døbt?

Er med i det kristne fællesskab
En forpligtigelse til at bringe det kristne budskab videre
Et livsgrundlag
Et tegn fra Gud til mennesker.
Dåb: til det ubevidste – konfirmation en gentagelse til det mere bevidste menneske
Det er et naturligt tilhørsforhold, som vi ikke tænker så meget over
Det er en gave, som man ikke skal gøre sig fortjent til
En grundlæggende tryghed i at have identitet som Guds barn
Der blev det sagt mig at Gud vil være min far
Et tilsagn som jeg kan leve på!
Barnlighed med Vor Herre!
Tradition – kan ikke være anderledes – del af min identitet
Forældre bør turde "overdrage" det de selv mener
At mit gudsforhold blev bragt i orden , uden at jeg selv kunne gøre mig fortjent til det
Guds bekræftelse af at jeg hører til, og at Han vil mig
Tydeliggørelse af kærlighedsforhold til Gud
Tryghed – jeg kan hvile i det; "Leve i dåbens nåde"
Styrken i barnedåben er, at det ikke er menneskets troshandling

Hvad betyder det for dig, om børn i din familie bliver døbt?

Det er svært
Det er vigtigt
At de bliver en del af en tradition og af fællesskabet
Hvis et barn i familien ikke bliver døbt, vil det være en sorg, og man kan være bekymret for forældrene, som ikke føler at de har noget værdifuldt at give videre
Ville acceptere det, men ville blive ked af det, fordi jeg gerne ville se dem få den samme gave, som vi har fået.
At børnene har fået de bedste forudsætninger for livet
At de er en del af et større fællesskab, hvor de er velkomne og elskede
At de får et fundament for troen

Gruppesamtale – om nadver (9 grupper)

Anekdoter:

En pige på 6 år er med til allehelgensgudstjeneste og nadveren undervejs.
Efter gudstjenesten spørger pigen sin mor "Hvorfor så alle folk så sure ud, da de gik til nadver?" Moren har ikke lige noget svar, men på vej ud af kirken møder de et ældre ægtepar, de kender, og moren siger til dem: Min datter synes, at alle der gik til nadver ved gudstjenesten så meget sure ud, hvordan tror I, det kan være?

Den ældre dame bøjer sig ned til datteren, peget på sit hjerte og siger: Jeg var ikke sur, men tænkte på alle dem, som jeg i mit hjerte bar med op til alteret.

Hvad har du "med", når du går til alters?

Jeg går ikke til alters. Jeg forstår det ikke. Jeg føler mig som en hund i et spil kegler. Det er en total mangel på forståelse. For mig er det meget okkult.

Naiv forståelse: Jeg går derop for at få tilgivelse, fordi jeg fjoller rundt her på jorden – og jeg bliver ved at fjolle rundt – og derfor må jeg derop igen.

Hvis jeg har noget med, har jeg i virkeligheden det med – lysten til at være med i det fællesskab at være kirke. Det værdifællesskab, der udspringer af kristendommen.

Jeg har accepteret det som en del af det at være kristen kirke – uden at forstå det.

Jeg har aldrig kunnet forlige mig med kød og blod.

Et sted at få bekræftet værdier.

Det bliver et sted, hvor noget bliver synligt.

Naiv forestilling: At jeg får Jesus indenbords på mange måder. Og nadveren er – også – en ikke intellektuel måde. Jeg får ham..., og jeg skal ikke andet end at lukke munden op. Og tage imod.

Nadveren er en blanco-check. Det kan jeg ikke forstå. Og jeg forstå godt, at jeg ikke bare kan gøre hvad som helst i mit liv.

Jeg bærer det, jeg ikke fik gjort. Og bevidstheden om at jeg, når alt kommer til alt, er et dumt svin.

Nadver rækker både bagud og fremad.

Nadver er "at tanke Jesus" – så har vi en aftale (minimum med mig selv) om at have kræfter til at gå ud og gøre noget i den kommende uge.

Nadver er et samlings-sted:

NN's bedsteforældre, der var gået uenige i kirke og sad på hver sin side af kirken – og efter nadveren hver gang gik ned hånd i hånd.

Nadveren: Kig i alterbægeret og se, at du er omvendt, når du kigger i bægeret.

Man bliver det, man fylder sig med: Jeg skal have noget ind – og derfor tanker jeg også Jesus.

I min opvækst skulle man føle, at man havde gjort sig fortjent til at gå til alters

I dag er det mere en del af det at være til gudstjeneste

Oplevelsen af at få lov til at starte på en frisk

Der kan man lægge det, der tynger / det triste og svære fra sig

En følelse af fællesskab og ligeværd med resten af menigheden

En gentagelse af syndsforladelsen og tilgivelsen i dåben

Vished om evighedsperspektiv

Spænding mellem eftertænkksomhed og glæde

Spænding mellem ensom blufærdighed og delagtighed i et glædes fællesskab

Mine synder

Troen på at kunne begynde forfra

Opfyldelse af Kristi opfordring

At stille mig selv til side for fællesskabet

Tak for alt hvad Jesus gjorde

Ønske om at tage del i fællesskabet med Gud og menigheden

Nogle gange går man til alters som en tradition

Nogle går før altergang (mest tidligere)

Vi har ikke altid klarhed over hvorfor, men vi er klar over at vi har brug for det

Vi kan komme med det som tynger (synder) og kan gå frikendte/lettede ned

Vi har os selv med, med alt det der er os på godt og ondt. Vi må vide, at vi hører til på trods af alt

Jeg har ikke noget med

Gør det til min ihukommelse

Jesus har gjort alt

Jeg har mig selv med

Nadver = bekræftelse af at jeg er i live!

Gruppen går til nadver hver gang når de er til gudstjeneste

Tilgivelse (begge veje)

Et ritual i gudstjenesten som man aktivt deltager i

Nadveren giver et nyt fællesskab – det styrker menighedens fællesskab

En fordel med samme faste nadverritual i en kirke
Siger ja / bekender os til den kristne tro og barn af Gud
Forestillingen om at nadvermåltidet er fælles for levende og døde!
Og en forsmag på det himmelske
Stærk symbolik at alle sociale og politiske forskelle bliver overtydet – af det fælles
Det ene brød, som brydes til liv for alle!
Vi kommer med hele vores brogede menneskelighed
Vores stærke sider – og de svage – og vores mislykkethed
Gud møder os i sin miskundhed – kender os / ser os, men ser os ikke som mislykkede syndere!
Udfordring: Kan dem der går til nadver dele velsignelsen i det med alle – også dem, der ikke går / er fremmed for det?

Forklaring / svar:

En mindre dreng er med til nadver. Præsten siger ved uddelingen "Dette er Jesu Kristi blod", og drengen spørger meget overrasket "Er det virkelig rigtig blod?"

Hvad skal præsten svare?

Om bordet er der enighed om at sige, at det er et symbol
Drengen skal ha' et svar, der ikke gør ham skræmt!
Når han bliver større skal han (måske) have et teologisk foredrag om det lutherske og det reformerte nadversyn! Og den formodning at 95% af os folkekirkekristne dybest set forstår nadveren som et symbolsk måltid!
At det er saft – vi "leger" det er blod, for at understrege den symbolske betydning/Jesus betydning for os
Det er ikke nødvendigt at modtage begge dele (brød og vin) -> da Jesus ikke kan deles op. Det er heller ikke nødvendigt at modtage brød og vin for at være en del af nadverfællesskabet
Godt med druesaft, så de er med i fællesskabet
Blodet har symbolsk betydning for livet – vi er i livet, vi er i livet med Gud, Gud giver os livet
I princippet kan man godt skrive legeme og blod væk! -> "Du som har tændt millioner af stjerner" fungere flot som nadver-salme og forklarer netop nadveren
Det er ikke blod. Og dog.
Er udgydt en gang for alle langfredag
Blod på stolperne: Mennesker blev frelst
Abraham og Isak: Dræbe sin søn
ja – det er blod på samme måde som et stykke metal også kan være 2 kr. i Danmark. Når vi er udenfor Danmark er det blot metal
Når præsten siger indstiftelsesordene sker der en "trylleri"/mirakel så det bliver Jesu legeme/blod
Vigtigt at fortælle om nadverens betydning
Dybest set kan det ikke forklares!
Nej, det er saftvand. Men det kræver en uddybende forklaring i kirkedøren efter gudstjenesten – meget individuelt
Nej, det er ikke rigtig blod som det, der er i vores krop. Det er vin og et smager af vin. Det er Jesu Kristi blod i den forstand, at det offer, som Jesu blod gav, er tilstede. Dvs. det er ikke "blod blod". Det er det, som blodet giver ved Jesu død og opstandelse. Den samme tanke gælder for legemet
Det er det, vi tænker/tror
Det minder os om det
Man skal ikke sige hverken ja eller nej

Hvorfor døde Jesus?

Han var tro imod Guds frelsesplan!

Fordi han blev helt menneske – og ville dele alle livets vilkår – helt ind i døden, og fordi ingen har større kærlighed end den at gi sit liv for sine venner!

Gav sit liv til os

Stedfortræder på vores synder

Ofrede sig på grund af os / offerlam

Jesus behøvede ikke at dø, for at vi kan tro på Gud

For at frelse menneskeheden

Forudbestemt til den "tjeneste"

Han led for os. Det salige bytte

Skriftkloge og farisæerer på nakken af ham

Opstandelsen er kristendommens fundament

Jesus døde for at frelse/rede os fra vores syndere og give os del i det evige liv

Jesu død giver os mulighed for at gå til alters/nadver og få lov til at begynde på en frisk

Solidaritet mellem Gud og menneske

Ved at vise at Gud i form af Kristus har prøvet at dø

Vise at der er en opstandelse

Vi har det svært med sonoffertanken; at Gud skal formildes

For at der ikke skal være nogen gudsforladte steder i vores liv

En kærlighedshandling

Og at der ikke er noget, der kan forhindre vores adgang til Guds rige = det flængede forhæng i templet. Den romerske soldat